

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 6 februari 2006

Mål nr

T 4965-04

KLAGANDE

BW

Ombud: Advokat SW

MOTPARTER

1. AG

2. Aftonbladet Hierta Aktiebolag

Ombud för 1-2: Advokat PA

SAKEN

Skadestånd

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätts dom den 4 november 2004 i mål T 9101-03

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut.

BW förpliktas ersätta AG för rättegångskostnader i Högsta domstolen med sextusentrehundra (6.300) kr, avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Högsta domstolens dom till dess betalning sker.

BW förpliktas ersätta Aftonbladet Hierta Aktiebolag för rättegångskostnader i Högsta domstolen med tvåtusensexton (2.016) kr avseende ombudsarvode jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Högsta domstolens dom till dess betalning sker.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

BW har yrkat att Högsta domstolen bifaller käromålet, att han befrias från skyldighet att utge ersättning för rättegångskostnader vid tingsrätten och hovrätten samt att han tillerkänns ersättning för rättegångskostnaderna där.

AG och Aftonbladet Hierta Aktiebolag har bestritt ändring.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i Högsta domstolen.

DOMSKÄL

Grunden för den skadeståndstalan som BW för i målet är en i tidningen Aftonbladet publicerad artikel i vilken uppgavs att BW, som var polisinspektör,

skulle ha dömts för misshandel och urkundsförfalskning i samband med tjänsten samt år 1983 i en uppmärksammas narkotikaaffär ha lånat pengar av huvudmannen under och efter målets avgörande. BW har gjort gällande att lämnandet av dessa uppgifter utgör brottsligt förtal enligt de i sak överensstämmande bestämmelserna i 7 kap. 4 § 14 tryckfrihetsförordningen och 5 kap. 1 § brottsbalken och därigenom också är skadeståndsgrundande (2 kap. 3 § skadeståndslagen och 11 kap. 1 och 2 §§ tryckfrihetsförordningen).

Enligt 5 kap. 1 § första stycket brottsbalken skall den som utpekar någon som brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller eljest lämnar uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning dömas för förtal. De uppgifter som lämnats i Aftonbladet om BW har uppenbarligen varit ägnade att utsätta denne för andras missaktning. Publiceringen uppfyller således de i 5 kap. 1 § första stycket angivna rekvisiten och utgör därmed förtal i s.k. teknisk mening. Något annat har inte heller gjorts gällande från svarandena i målet.

Även om rekvisiten i 5 kap. 1 § första stycket är uppfyllda skall emellertid den som lämnat uppgifterna enligt andra stycket i samma paragraf inte dömas till ansvar när det med hänsyn till omständigheterna var försvarligt att lämna uppgift i saken och han dessutom visar att uppgifterna var sanna eller att han hade skälig grund för dem. Svarandena har gjort gällande att omständigheterna varit sådana att det varit försvarligt att lämna de aktuella uppgifterna samt att, i den utsträckning som uppgifterna inte varit sanna, tidningen haft skälig grund för dessa.

Vid prövningen av om det varit försvarligt att lämna uppgifterna skall det i princip bortses från om dessa varit sanna eller om den som lämnat uppgif-

terna haft skälig grund för dem. Frågan om den som lämnat uppgifterna förmår visa att dessa varit sanna eller att han haft skälig grund för dem skall tas upp till prövning först om det befunnits försvarligt att lämna uppgifterna. (Jfr NJA 1987 s. 285 I.)

Försvarlighetsbedömningen förutsätter en avvägning mellan den enskildes intresse av skydd mot kränkande yttranden och intresset av yttrandefrihet. De i målet aktuella uppgifterna lämnades i en artikel som ingick i en serie av artiklar där utredningen av mordet på OP granskades. Den polisutredningen har varit föremål för en mycket omfattande debatt och utredningen har också granskats av flera statliga kommissioner. Det står utan vidare klart att utredningen och omständigheterna kring denna hade ett mycket högt allmänintresse som gör att det måste bedömas som försvarligt att i den allmänna debatten lämna uppgifter också om i utredningen inblandade personer i en helt annan utsträckning än vad som gäller vid polisutredningar i allmänhet. De i målet aktuella uppgifterna om BW har också hämtats från ett betänkande av en av de statliga kommissioner som granskat polisutredningen och har där lagts till grund för en kritisk värdering av utredningsförfarandet, låt vara att BW i betänkandet inte namngavs utan betecknades som utredningsman V. Av betydelse vid bedömningen av om det var försvarligt att publicera Ws namn måste också anses vara att denne själv skrivit och låtit ge ut en bok om mordet på OP som uppenbarligen till stor del grundar sig på hans medverkan i polisutredningen. Sammanfattningsvis finner Högsta domstolen att det med hänsyn till omständigheterna måste anses ha varit försvarligt att lämna de uppgifter som talan grundar sig på.

Vid denna bedömning skall prövas om svarandena i målet har visat att uppgifterna antingen, oberoende av vilken grund som förelegat för dessa, var sanna eller att Aftonbladets utgivare haft skälig grund för uppgifterna.

I målet är ostridigt att BW dömts för misshandel i samband med tjänsten. Den uppgiften kan redan med hänsyn härtill inte läggas till grund för ett bifall till käromålet. Vad gäller de övriga uppgifter som ligger till grund för talan har BW utan att detta bestritts i målet hävdad att de är osanna. Frågan är under sådana förhållanden om Aftonbladets utgivare vid publiceringen haft skälig grund för uppgifterna.

Som anmärkts ovan har uppgifterna hämtats från ett betänkande av en statlig utredning. Som domstolarna funnit bör sakuppgifter som lämnas i ett sådant sammanhang normalt kunna tas för goda utan närmare källkontroll särskilt om uppgifterna inte är av bakgrundskaraktär utan redovisas som underlag för bedömningar och slutsatser. Det har i detta fall inte framkommit någon omständighet som borde ha givit tidningen särskild anledning att närmare undersöka sanningshalten av de i betänkandet lämnade uppgifterna. Det får mot den bakgrunden anses visat i målet att Aftonbladets utgivare hade skälig grund för uppgifterna när dessa publicerades.

Hovrättens domslut skall därför fastställas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Munck, Regner, Victor (referent),
Håstad och Calissendorff
Föredragande revisionssekreterare: Ihrfelt